

VIJFTIEN GRATIS RECEPTEN VOOR EEN STERKERE ECONOMIE

Dit land kan 24 procent **b**eter

De Sinterklaas- en Kerstmaand leent zich bij uitstek voor een gul cadeau aan het Nederlandse volk. Dertien handzame recepten voor meer economische groei. Gebaseerd op degelijke cijfers en deskundig onderzoek. Samen goed voor minstens een kwart hoger nationaal product. Plus twee extra suggesties voor nader onderzoek.

TEKST NART WIELAARD | BEELD: CORBIS

Het bruto binnenlands product (BNP) van Nederland bedroeg in 2008 een kleine 600 miljard euro. Iedereen die wel eens een krant leest weet dat dit cijfer in 2009 krimpt en ook de komende jaren niet echt wil groeien, met desastreuze gevolgen voor de overheidsfinanciën. Sombermans overheerst in de commentaren over de financiële staat van Nederland. Die somberheid is echter zeer misplaatst. Er liggen namelijk tal van plannen en ideeën klaar om met geringe inspanningen en geen of nauwelijks financiële investeringen de economie te laten groeien, de productiviteit te verbeteren of kosten te besparen. En dan hebben we het niet over klein bier, maar over ideeën waarmee direct vele miljarden zijn in te boeken in de boekhouding van de BV Nederland. We presenteren u een selectie van dertien van die ideeën. Samen tellen ze op tot een potentieel van 142 miljard. En als bonus komen we zelf ook nog met twee suggesties. 'Dit land kan zoveel beter', zo luidt de titel van het boek dat minister van Financiën

Wouter Bos schreef in de aanloop naar de vorige kabinetsverkiezingen. Hij heeft gelijk:

dit land kan veel beter. Om precies te zijn: 142 miljard / 600 miljard = 24 procent beter. Minstens.

Het mooie is: al die ideeën zijn allemaal al volledig uitgewerkt en onderbouwd. Inderdaad, het is haast te mooi om waar te zijn. Toch zijn al deze ideeën gebaseerd op 'onderzoek' en vaak breeduit geciteerd in de media. Onze oproep aan de dames en heren politici is dan ook duidelijk: Luister naar de adviezen van onderzoekers en specialisten die het kunnen weten.

1 SCHAFF DE PAPIEREN FACTUUR AF OPBRENGST: 8 MILJARD

We lazen het vorig jaar onder andere in het Financiële Dagblad: De Europese

Commissie schat de jaarlijkse besparing van het elektronisch factureren voor het Europese bedrijfsleven op 243 miljard euro. Geschat wordt dat in Europa jaarlijks 30 miljard facturen worden verstuurd, waarvan 1 miljard in Nederland. De uiteindelijke besparing in Nederland kan dus uitkomen op circa 8 miljard euro. En dat is veel meer dan de schatting van 600 miljoen die staatssecretaris Frank Heemskerk eerder becijferde voor ons land. De beste onderbouwing van dit idee is een onderzoek dat Cap Gemini uitvoerde in opdracht van de Europese Commissie. Het onderzoek richt zich op de gevolgen van de Single European Payment Area, een harmonisatie van het Europese betalingsverkeer en becijfert ook de aanvullende effecten van elektronisch factureren. Dat de berekening voortkomt uit het meest optimistische scenario, daar maalt niemand om in de hoerastemming rond elektronisch factureren. En dat het cijfer betrekking heeft op een periode van zes jaar, dat doet al helemaal niet terzake. Want een kip die gouden eieren legt, daar ben je niet al te kritisch op.

2 WEES STRENGER VOOR WANBETALERS OPBRENGST: 12 MILJARD

Wanbetalers kosten de Nederlandse economie jaarlijks 12 miljard euro, zo lezen we in 2008 in enkele financiële media. Het cijfer stoelt op een onderzoek van de vacaturesite Debiteurenjobs.nl en zal - gezien de verslechtering van de economie en betaalmoraal - verder oplopen. Tijd voor harde maatregelen dus: met beter debiteurenbeheer is deze kostenpost eenvoudig te elimineren. Dat de boodschap over de 12 miljard komt vanuit een wat subjectieve bron - directeur Peter Kramer helpt met zijn bedrijf immers graag mee bij het invullen van vacatures op het gebied van debiteurenbeheer, incasso en credit management - is niet zo erg, want juist deze bureaus hebben goed zicht op de problematiek. En dat Kramer anderhalf jaar daarvoor nog sprak van een bedrag van slechts 1,4 miljard? Die verachtvoudiging wijten we aan voortschrijdende inzichten. Tijd dus voor een flinke verruiming van de bevoegdheden van debiteurenbeheerders.

3 VOER STAATSCENSUUR IN OPBRENGST: 10 MILJARD (MINSTENS)

In de aanloop naar de presentatie van Fitna, de documentaire van Geert Wilders, had menig exporteur slapeloze nachten over de toekomst van zijn onderneming. Dat gold ook voor Frank Hauwert, directeur van Fenedex, de vereniging voor internationale ondernemers. Hij vreesde dat belangrijke moslimlanden geen handel meer wilden drijven met Nederland omdat ze zich beledigd voelden. Toen er een journalist van ondernemersmagazine Bizz belde, wilde hij best een bedrag noemen voor de schade die we lopen als gevolg van Fitna: 10 miljard euro. Dat dit bedrag niet is gestoeld op enig onderzoek, dat maakt niet uit. Journalisten weten het al jaren: een goed verhaal moet je niet kapot checken. Het gaat om het principiële punt: Censuur kan de economie een flinke boost geven. Bedenk immers eens wat het effect zou zijn als Pieter Lakeman niet voortdurend succesvolle ondernemers lastig viel? We gokken dat het in zijn geval om een veelvoud van de genoemde 10 miljard zou gaan. Maar uit voorzichtigheid houden we even vast aan dit cijfer.

4 SCHIET HET GLAZEN PLAFOND AAN DIGGELEN OPBRENGST: 9 MILJARD

Nederland loopt jaarlijks 9 miljard euro aan economische groei mis als gevolg van het glazen plafond en door de grote hoeveelheid vrouwen die in deeltijd werken. Heleen Mees - een van de oprichtsters van Women on Top - wijst daar met enige regelmaat op en in diverse media wordt dit opgepikt. Ze heeft het niet zelf berekend, maar verwijst naar een berekening van het ministerie van Financiën. De econoom die dat sommetje heeft gemaakt blijkt dat op een vrijdagmiddag op een sigarenkistje te hebben gedaan, maar dat mag de pret niet bederven. Het CPB zit er met veel geavanceerdere middelen immers ook vaak stevig naast. De kleine kanttekening dat het bij dit cijfer niet gaat om het missen van economische groei maar om een 'niveau-effect', snijdt wel hout. Anders gezegd: ons BNP zou bij een volwaardige deelname van vrouwen alleen eenmalig structureel 1,5 ■

Nog twee onderzoeksuggesties

De cijfers in dit artikel berusten allemaal op onderzoeksinformatie of komen van (branche)organisaties. Met wat goede wil en creativiteit is er echter nog veel meer mogelijk. De redactie van 'de Accountant' ging op onderzoek uit en begint met twee onderbouwde suggesties. Nader onderzoek gewenst, uiteraard.

1 COLLECTIEVE BOYCOT BEURSCOMMENTAAR CEES DE KORT **GESCHATTE OPBRENGST: 2,8 MILJARD**

Dagelijks rond het middaguur is op BNR Nieuwsradio het commentaar van analist Cees de Kort te horen over de toestand van de financiële markten. De zwartgalligheid en het negativisme van zijn commentaar hebben zonder twijfel een duidelijke correlatie met de creativiteit en de productiviteit van kenniswerkers. Een verkennende steekproef onder enkele tientallen accountants leert dat 79 procent na het beluisteren van het commentaar de moed significant laat varen en de energie van de ochtend met circa dertig procent ziet verdampen. Een ruwe extrapolatie naar de totale populatie kenniswerkers leert dat het hier gaat om een potentieel productiviteitsverlies van 2,8 miljard euro per jaar. Bovendien is er sprake van een procyclisch effect: juist in tijden van economische tegenwind heeft het geluid van De Kort een forse impact.

2 ZORG VOOR MEER KLANTFOCUS **GESCHATTE OPBRENGST: 67 PROCENT MEER WINST**

Bedrijven die een strategie met klantfocus hanteren, maken meer winst dan bedrijven die dat niet doen. Uit een door 'de Accountant' verricht verkennend onderzoekje onder cfo's van beursgenoteerde ondernemingen blijkt dat de klant de belangrijkste winstbron is. "Een doorbraak in het denken over nieuwe businessmodellen", zo noemt onderzoeker Ard Boojape het onderzoeksmateriaal. "Dit is daadwerkelijk een mind blowing-onderzoek naar de value-drivers. Ondernemingen die zich tijdig realiseren dat het klanten zijn die hun producten en diensten kopen, nemen daarmee duidelijk een jumpstart op hun concurrenten die dat inzicht nog ontberen. De upside van klantenfocus is hiermee bewezen. We stellen vast dat deze groep 67 procent betere resultaten scoort."

procent hoger kunnen liggen. Maar juist deze crisis is het uitgelezen moment om die 1,5 procent te pakken.

5 LEG ALCOHOLCONSUMPTIE AAN BANDEN **OPBRENGST: 4 MILJARD EURO**

Europeanen zijn notoire drinkers. In 2006 publiceerde de Europese Commissie een rapport van vierhonderd pagina's over het effect van alcoholgebruik op de samenleving. Naast 115.000 jaarlijkse slachtoffers is er ook sprake van een forse economische schadepost van 125 miljard euro voor de EU, als gevolg van ziekte, ongevallen, verwondingen, misdaad en verlies aan arbeidspotentieel. Omgelagen naar het inwonertal komt dat voor Nederland neer op een bedrag van rond de 4 miljard euro. Dat de vertaalslag naar de Nederlandse situatie wellicht wat grof is, is niet zo relevant. Want ook de Europese schadepost heeft nogal een ruime bandbreedte, zo ontdekken we in het rapport: de kosten liggen niet op 125 miljard euro, maar tussen de 79 en 220 miljard.

Wellicht is er dus veel meer profijt te halen uit het droogleggen van het land dan 4 miljard!

6 STOP DE FRAUDE **OPBRENGST: 14 MILJARD**

Amerikaanse bedrijven verliezen zeven procent van hun omzet als gevolg van fraude. Het lijkt een onvoorstelbaar hoog percentage, en 'de Accountant' vroeg zich al eerder af of niet bedoeld werd zeven procent van de *winst*. Dat bleek echter niet het geval, zo bleek uit nadere analyse van het tweejaarlijkse onderzoek van de Association of Certified Fraud Examiners (ACFE), de beroepsvereniging van fraudeonderzoekers in de Verenigde Staten. Men voegt er ook nog een rekenexercitie aan toe om te zien waar dat voor de hele economie op neerkomt: de schade door fraude zou dan uitkomen op het astronomische bedrag van 994 miljard dollar. Er is geen enkele goede reden te bedenken waarom zulke cijfers ook in Nederland niet gangbaar zouden zijn. Als we alleen

al uitgaan van de omzet van de gezamenlijke AEX-fondsen (ruwweg 200 miljard) komen we uit op een besparingspotentieel van 14 miljard. Een potentieel dat is te realiseren door extra controleurs in te huren en de controlesystemen te verfijnen: juist, dat levert ook nog extra werk op in deze moeilijke tijden. Hoorden we daar iemand cynisch roepen dat 'wij van WC-eend adviseren om WC-eend te gebruiken'? Zulk cynisme kunnen we in crisistijd niet gebruiken. Laten we op dit gebied het voortouw nemen en aan de internationale gemeenschap laten zien wat er allemaal mogelijk is.

7 INVESTEER IN LANDSCHAP **OPBRENGST: 18 MILJARD** **(WELLICHT ZELFS 40 MILJARD)**

Een investering in een mooi landschap - rietkragen, bossages en dergelijke - levert voor 17,8 miljard welvaart op, zo becijfert een onderzoeksbureau in opdracht van het Ministerie van Landbouw in 2008. Het levert mooie pers op in een paar dagbladen. De winst komt onder andere doordat melkkoeien hittestress ondervinden als het te warm wordt en dat ze door een gebrek aan schaduw 73 kilogram minder melk produceren. Door schaduwplekken in het weiland te creëren kan dat worden voorkomen. De welvaartswinst komt echter vooral doordat verfraaiing van het landschap leidt tot vastgoedwaardestijgingen van vier procent.

En dan zitten de onderzoekers nog aan de veilige kant: ze schrijven dat er een bandbreedte geldt van tussen de vier en zestien procent. Ze spreken zelf van een 'theoretische exercitie' om de 18 miljard welvaarts-winst te berekenen. Het lijkt een ultiem middel in om de vastgoedmarkt uit het slop van de crisis te trekken.

8 VERBOD STOELN IN BOARDROOMS EN VERGADERKAMERS

OPBRENGST: 10 MILJARD

Door staand te vergaderen kan met dezelfde kwaliteit van de besluitvorming en dezelfde resultaten een vergadering een derde korter worden. Vergaderen in Nederland kost in tijdsbesteding gerekend 30 miljard euro per jaar. Staand vergaderen levert dus een potentiële kostenbesparing van 10 miljard euro op. Dat is in het kort de boodschap van een recent TNO-rapport over deze materie dat begrijpelijkerwijs enorm veel publiciteit opleverde.

In consultantsjargon is hier sprake van een quick win: het kabinet moet toch in staat zijn om binnen een paar weken een Algemene Maatregel van Bestuur uit te vaardigen waarin het gebruik van stoelen in vergaderkamers aan banden wordt gelegd om per direct deze productiviteitsverbetering te realiseren. Overigens rekenen we ons ook met deze maatregel niet rijker dan nodig. De geschatte kostenbesparing is conservatief. De NS-vergaderbarometer - tien tegen een dat u die nog niet kende - becijfert de jaarlijkse kosten van vergaderen namelijk niet op 30, maar op 60 miljard.

9 ONTSLA DE MANAGERS, NIET DE ARBEIDERS

OPBRENGST: 3 MILJARD

63 procent van de managers in de Britse financiële sector bouwt aan een slechte sfeer op de werkvloer en doet dus precies het tegenovergestelde van hetgeen in de functieomschrijving staat. Volgens de onderzoekers van de Hay Groep kost dit de sector jaarlijks 8,5 miljard pond winst, op basis van een verbluffend simpel abc-tje: De Britse financiële sector maakte in 2006 een winst van

45 miljard pond (a); het onderzoek van Hay laat zien dat 63 procent van de managers slechte sfeer creëert op de werkvloer (b); en volgens eerdere onderzoeken van Hay is het presteren van ondernemingen voor *up to 30 percent* afhankelijk van de motivatie (c). Wie a*b*c intikt op zijn rekenmachine komt dan uit op het bedoelde bedrag van 8,5 miljard pond.

Een conservatieve vertaalslag van dit cijfer naar de Nederlandse situatie komt al gauw uit op drie miljard. En nee, beste managers, nu niet zeggen dat zo'n abc'tje methodisch niet deugt. Want de specialisten van het gerenommeerde Hay zullen er ongetwijfeld goed over hebben nagedacht.

10 LEER DUIJS

OPBRENGST: 8 MILJARD

Nederland is een exportland, en bijna een kwart van de exportomzet (78 miljard) gaat oostwaarts. Duitsland is al jaren de belangrijkste handelspartner van de Nederlandse exporteurs. Maar die positie staat onder druk, zo waarschuwde de federatie van Nederlandse Exporteurs Fenedex twee jaar geleden reeds. Fenedex legde zijn leden de volgende vraag voor: "Deelt u met ons de mening dat Nederlandse exporteurs meer omzet in Duitsland zouden kunnen behalen als hun bedrijf de Duitse taal (nog) beter machtig zou zijn?" Een indrukwekkende 93 procent van de leden was het hiermee eens.

Reden voor Fenedex om een 'voorzichtige aanname' te doen dat Nederland minstens tien procent van de omzet aan Duitsland misloopt. Nee, nu niet flauw zijn en zeggen dat zo'n redenering wat te kort door de bocht gaat en dat de vraagstelling wat tendentiekus was. Zet de werkloze leraren Duits aan het werk en pluk over een jaar de vruchten. Wij werken nog aan een schatting van de financiële voordelen van een betere kennis van het Chinees.

11 INVESTEER IN GOEDE VENTILATIE

OPBRENGST: 5 MILJARD

Een goed kantoor klimaat verhoogt de arbeidsproductiviteit met tien tot vijftien procent, en drukt het ziekteverzuim met een kwart. Dat blijkt uit onderzoek van SenterNovem, een agentschap dat voor de overheid innovatie en duurzaamheid

stimuleert en voor deze rekenexercitie in 2007 een Amerikaanse studie van een jaar of tien geleden extrapoleerde naar de Nederlandse situatie.

Muffe kantoorlucht is een kostenpost van formaat: het scheelt werkgevers, zowel in het bedrijfsleven als bij de overheid, jaarlijks vijf miljard euro. Er zijn miljarden te verdienen met energiebesparing en verbetering van het

binnenklimaat. Wat met name blijkt te helpen is als werknemers zelf invloed hebben op de lucht. Met andere woorden: werknemers gaan harder werken als ze zelf het raam open en dicht mogen doen. De onderzoekers zijn overigens tevens gestuit op een studie die stelt dat betere verlichting op de werkvloer ook nog eens 2 miljard oplevert aan productiviteitswinst, omdat de winterblues van werknemers erdoor wordt verminderd.

12 INVESTEER IN LUCHTKWALITEIT (BUITEN)

OPBRENGST: 4 MILJARD (MINSTENS)

Dit punt valt uiteraard niet los te zien van punt 11. Want om het raam op je werk open te zetten, moet je wel zeker weten dat je niet ziek wordt van de buitenlucht. Nederland heeft te kampen met te veel fijn stof en ander vuil in de lucht en dat kost volgens een onderzoek van milieuadviesbureau CE tussen de 4 en 40 miljard euro.

De kosten zitten onder meer in veel vroegtijdige sterfgevallen en extra kosten voor de gezondheidszorg. Er is sprake van meer ziekten aan longen en luchtwegen en een belemmering van de ontwikkeling van longen bij kinderen. ■

Spookcijfers

Een deel van de in dit artikel besproken maatregelen en onderzoeken is eerder verschenen in de rubriek **Spookcijfer**. In deze rubriek prikken Nart Wielaard en Tom Nierop in de media achteloos als 'feit' geciteerd cijfers door over kosten, schades, (gemiste) opbrengsten of andere zaken. Elke maand in de nieuwsrubriek van dit blad en op Accountant.nl. Daar zijn ook alle oude Spookcijfer-afleveringen te bekijken.

Zie voor meer spookcijfers en meer in het algemeen het onderwerp 'twijfelachtige cijfers die in de media een eigen leven gaan leiden' ook het artikel **'Bagdad Bob en het geheim van de cijfermachine'** in 'de Accountant' van juli 2007.

SERIEUS

De goede verstaander heeft het wel door. 'de Accountant' presenteert u op deze pagina's een onverholen sarcastische blik op de cijferbrij die dagelijks over ons wordt heen gestort. Uit vermaak over de onzinnige zaken die onderzoekers, (branche)organisaties en al dan niet vermomde marketeers nu en dan publiceren. Uit verwondering over de kromme redeneringen die soms worden gevolgd om een punt te onderbouwen. Uit irritatie ook, als een al te doorzichtige lobby op basis van verkeerde cijfers wordt gewonnen.

Maar vooral ook om een serieus punt te maken: want in veel discussies over zaken die er werkelijk toe doen wordt geschermd met cijfers waarvan de betrouwbaarheid zeer kwestieus is. □

De ruime bandbreedte mag u dan misschien wat doen twijfelen aan dit onderzoek, het lijkt geen twijfel dat investeren in een betere luchtkwaliteit - van verplichte roetfilters tot schonere energie - ook in financiële zin een uitstekende business case heeft: de terugverdientijd is zeer kort.

13 STEL EEN CURSUS E-MAIL VERPLICHT OPBRENGST: 10 MILJARD

Kenniswerkers verlummelen jaarlijks 3.300 euro van hun tijd omdat ze niet handig zijn met e-mail. En dat is met wat simpele ingrepen een flink stuk terug te brengen. Als we collectief - drie miljoen kenniswerkers - beter omgaan met mail, kan dat 10 miljard euro aan besparingen opleveren, zo berekent de website nationalemilindex.nl.

Nog niet één derde (29,9 procent) van alle e-mails bevatte afspraken en taken, terwijl 19,5 procent bestond uit cc-berichten. "Getrainde e-mail verwerkers halen na enige oefening het dubbele aantal mails per uur. Uitgaande van drie miljoen kenniswerkers in Nederland zou Nederland dus op jaarbasis 168 miljoen uur kunnen besparen bij het verwerken van binnenkomende e-mail." Een cursusje van een paar honderd euro zou een eenvoudige oplossing zijn.

